

Vit eru um at raka loftið

Menningin av frælsa ítróttinum í Føroyum hevur verið sera stór seinastu árin, men Heri Ziska, venjari, sigur, at nú eru vit um at nærkast loftinum. Vánaligar venjingarumstøður um veturin og mangul upp á venjarar virka avmarkandi.

Danjal av Rana

Fyri tveimum vikum síðani fekk Heri Ziska heiðurin sum ársins leiðari í frælsum ítrótti í Danmark.

– Eg síggi meg sjálvan mest sum venjara, men eg skilji á lagnum, at tað er í stóran mun orsaka av góðu úrslitunum, sum føroysku iðkararnir hava fingið, at eg havi fingið hendan heiðurin, sigur Heri Ziska.

– Tað er sjálvandi stuttligt at fáa eina slíka viðurkenning og er eisini stuttligt fyri ítróttin, at man verður sæddur soleiðis, sigur hann.

Hevur vunnið 14 heiðursmerki

Heri Ziska hevur verið virkin í føroyskum ítrótti í skjótt eitt mannamíni, fyrst sum iðkari og seinastu árin sum venjari. Hann hevur verið virkin iðkari síðani seinast í 80'unum og hevur vunnið ein heilan hóp av heiðursmerkjum, millum annað tvær ferðir gull á oyggjaleikunum, í 1999 og 2003, og eina ferð silvur í danska meistarakapinum, í 1999. Heri Ziska

hevur tilsamans vunnið 14 heiðursmerki á oyggjaleikunum, tað seinasta so seint sum á Bermuda í 2013, tá hann fekk bronsu í diskuskasti, 45 ára gamal.

Heri Ziska var við á øllum Oyggjaleikunum frá 1989, tá teir vóru í Føroyum, til 2013 á Bermuda, undantikið í 1991 á Gotlandi, tá honum barst frá at fara.

Nú hann hevur latið seg í leiklutin sum venjari, hugleiðir hann eitt sindur um menningina, sum er farin fram í frælsum ítrótti í Føroyum síðani hann sjálvur byrjaði.

– Støðan í dag kann als ikki samanberast við støðuna í 1989, tá Oyggjaleikirnir vórðu hildnir í Føroyum. Tá vóru vit ikki komnir úr start-holunum. Onkur einstakur av okkum hevði vant eitt sindur, men tað var tað. Vit hava ment okkum sera nógv síðani tá, sigur hann.

Hann greiðir frá, at menningin tók veruliga dik á seg, tá nakrir av teimum, sum høvdu luttikið á Oyggjaleikunum í 1989 fluttu uttanlands í 90'unum og byrjaðu at venja í feløgum í Danmark.

– Tá fekk mannfólkasíðan eitt

boost, men tað var tíverri avmarkað til tað. So kom aftur ein lítil steðgur í, har tað ikki hendi tað stóra, sigur hann.

Kvinnurnar fanga menninar

– Í nýggjari tíð er hent nokk so nógv aftur, við tað, at fleiri av teimum, sum vóru frontfigurar og fóru uttanlands tá, eru komnir heim aftur og eru farnir at virka sum venjarar í ymskum feløgum. Tí er eitt nýtt ættarlið á veg, men hesa ferð síggja vit, at kvinnurnar eisini taka lut í menningini og taka risafet fram á leið, eins og vit søu hjá monnunum tá. Menninir halda eisini á vit at menna seg, sigur hann.

– Vit síggja eisini, at føroysku metini og aldursmetini falla alla tíðina, serliga hjá kvinnunum. Tær eru í ferð við at flyta metini á tað støðið, har tey hoyra heima. Hetta vísir, at tær uppliva somu menning, sum menninir upplivdu í 90'unum, sigur Heri Ziska.

Heri Ziska sigur, at frælsi ítrótturin í Føroyum hevur tvær stórar avbjóðingar í løtuni. Onnur er mangul upp á venjarar, meðan hin eru manglandi venjingarumstøður um veturin.

– Frælsur ítróttur krevur sera nógv venjarar. Greinarnar eru ymiskar og tey venja ymisk stød. Talið á iðkarum er voksið nógv seinastu árin, men nú eru vit komin hagar, at vit illa fáa tikið ímóti fleiri, tí vit hava ikki nokk av venjarum.

– Leyparar, kastarar, spjótastarar, hæddarleyparar og rennarar mugu allir venna ymisk stød á breytini. Tí avmarkar tað seg, hvussu nógvum vit kunnu taka ímóti og geva dygdargóða venjing, sigur hann.

Ynskja innandura holl

Hin avbjóðingin eru venjingarumstøðurnar um veturin. Heri Ziska sigur, at veruleikin er, at føroysku iðkararnir einans fáa vant til fulnar helvtina av árinum og tað sæst aftur á venjingarstøðuni, serliga fyrra partin av kappingarárinum.

– Okkum manlgar eina innandura holl til venjing um veturin. Trupulleikin um veturin er vindurin og kuldin, sum gera, at iðkararnir kólna ov skjótt millum øktirnar. Hetta førir eisini til, at fleiri teirra fáa trupulleikar við skaðum.

Hann gleðist um, at tey sleppa at venja undir taki á Tórsvølli um veturin, men tað er kortini ikki nokk.

– Vit fáa tí ikki rættan intensitet og kvalitet í venjingini um veturin. Vit fáa tí ikki eina optimala venjing av iðkarunum gjøgnum veturin. Vit fáa ikki gjørt nakað við hetta, uttan so at vit fáa eina innandura holl, har vit kunnu venja í hita og geva okkum tíð at venja smálutirnar. Tað fáa vit ikki gjørt, tá vindurin blæsir 15-20 m/s og tað er kavaælingur, sigur hann.

Heri Ziska vísir á, at kanningar vísa, at tað er beinleiðis samband millum støðið á frælsum ítrótti í norðurlondum og talinum á innandura hallum.

– Íslendingar gjørdur eisini eitt skarvslop innan frælsan ítrótt, tá teir finga nakrar innandura hallir, og tað er einasta gongda leiðin hjá okkum. Smáu fimleikahallirir, sum vit so dánt sleppa fram at, eru ikki nógv góðar til okkara tørv, sigur altso ársins leikari í frælsa ítróttinum í Danmark, Heri Ziska.